

Lohkoketjuteknologia disrupttiivisena innovaationa – sisäinen tarkastus mukana muutoksessa

Lohkoketjuteknologia ja kyseiseen teknologiaan pohjautuvat kryptovaluutat sekä NFT-tokenit ovat nousseet hurjalla nopeudella suosioon viimeisten vuosien aikana saaden niin tutkijat kuin kaupalliset toimijatkin pohtimaan eri liiketoimintaprosessien uudelleenorganisointia lohkaketjuteknologiaa hyödyntäen. Vaikka lohkaketjuteknologia onkin tullut viime vuosina monille tunnetuksi erityisesti kryptovaluuttojen yhteydessä, on lohkaketjuja alettu hyödyntämään myös monissa muissa sovelluksissa, kuten toimitusketjujen hallinnassa ja hajautettujen markkinapaikkojen luomisessa. Lohkoketjuteknologian aiheuttaman laaja-alaisen muutoksen on ennakoitu olevan luonteeltaan disrupttiivista, ja vaikutuksia on verrattu esimerkiksi internetin yleistymiseen 1990-luvun loppupuolella. Internetin yleistymisen tapaan myös lohkaketjuteknologian on arveltu muodostavan kokonaan uudentyyppisen liiketoiminnallisen ja vuorovaikutuksellisen järjestelmän, jossa korostuvat luottamus ja läpinäkyvyys.

Kuten internetin yleistymisen, myös lohkaketjuteknologia voi tuoda mukanaan sekä monia mahdollisuuksia että uhkia organisaatioille, joihin vastaaminen voi edellyttää organisaatioissa toimivilta erityisasiantuntijoilta ponnisteluja kaaoksen välttämiseksi. Sisäiset tarkastajat tuntevat organisaatioiden ydintoiminnot sekä riskiympäristön, joten sisäisille tarkastajille on ehdotettu asiantuntijaroolia lohkaketjuteknologian jalkauttamisessa osaksi liiketoimintaa. Lohkoketjuteknologian ajatellaan vaikuttavan organisaatioiden riskiympäristöön kahdella tavalla. Lohkoketjujen hyödyntäminen voi tarjota uusia työkaluja osaksi riskienhallintaa, mutta toisaalta lohkaketjupohjaisten sovellusten, kuten kryptovaluuttojen käytön yleistymisen, voi aiheuttaa ennalta arvaamattomia riskejä. Erityistä huolta riskienhallinnan näkökulmasta ovat herättäneet ajatukset siitä, kuinka lohkaketjuteknologian tai kryptovaluuttojen omaksuminen osaksi liiketoimintoja ei välttämättä käytännössä tule olemaan kaikkien organisaatioiden itsensä päätettävissä, jolloin puutteellinen varautuminen voi aiheuttaa ongelmia. Näin esimerkiksi tilanteessa, jossa sidosryhmien painostus ajaa organisaation uuden innovaation käyttöönottoon puutteellisella osaamis pohjalla.

Aikaisemmassa kirjallisuudessa on esitetty, että sisäinen tarkastus voisi toimia organisaation tukitoimintona, joka pystyisi auttamaan uusien disrupttiivisten teknologioiden käyttöönotossa ja näistä aiheutuvien riskien hallinnassa. Lohkoketjuteknologian osalta huolta on kuitenkin aiheuttanut sisäisen tarkastuksen valmistautuminen kyseisen teknologian yleistymiseen sekä yleisemminkin tarkastajien keskimääräinen IT-osaaminen.

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää lohkaketjuteknologian tämänhetkinen asema suomalaisten sisäisten tarkastajien työtehtävissä. Suorittamastamme verkkokyselystä paljastui, että Suomessa sisäiset tarkastajat ovat kohdanneet työssään harvemmin lohkaketjuja kuin kollegat kansainvälisesti. Vastanneista vain joka neljäs organisaatiossa oli vähintään keskusteltu lohkaketjuteknologian käyttömahdollisuuksista ja noin joka kymmenennen vastaajan organisaatio käyttää tai on ottamassa lohkaketjuteknologiaa käyttöön.

Suurimman osan työyhteisöissä ei siis ollut vielä edes keskusteltu lohkoketjuteknologian käytöstä, eivätkä vastaajat olleet tarvinneet aiheeseen liittyvää osaamista työssään. Niissäkään organisaatioissa, joissa lohkoketjuteknologiaa oli aiheena käsitelty, sisäiset tarkastajat eivät keskimäärin olleet kokeneet tarvitsevansa lohkoketjuja koskevaa osaamista. Tutkimustulosten perusteella lohkoketjuteknologia näkyy siis toistaiseksi melko vähän suomalaisten sisäisten tarkastajien työtehtävissä, eivätkä sisäiset tarkastajat uskoneet lohkoketjuteknologian nousevan merkittäväksi osaksi työtehtäviä ainakaan lyhyellä aikavälillä. Sisäisten tarkastajien kokema osaaminen ja kiinnostus koskien lohkoketjuteknologiaa oli myös tulkittavissa keskimäärin melko vähäiseksi.

Vaikka lohkoketjuteknologia ei ole toistaiseksi lunastanut, ainakaan kaikkia, teknologiaan kohdistuneita odotuksia, voidaan organisaatioissa joutua pohtimaan tulevaisuudessa, millä tavoilla lohkoketjujen yleistyminen vaikuttaa organisaation riskiympäristöön. Riskiympäristön kartoittamisessa sisäisellä tarkastuksella voi olla rooli varmentavana tukitoimintona ja riskienhallinnan asiantuntijana. Tämän takia sisäisten tarkastajien voisi olla hyvä tutustua lohkoketjuteknologiaan jo ennen edustamansa organisaation päätöstä lohkoketjuteknologian käyttöönotosta. Pro gradua ja tuloksia pääsee halutessaan tarkastelemaan tarkemmin täältä: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202205252902>